

א) כוונתו ב"היסודות" ו"המכמות" הרי היא בודאי ליסודות וחכמות שכתורה.
 וצריך להבין: (א) מה הם היסודות ומה הן החכמות? (ב) בנוגע ל"יסודות" נקט
 הלשון "יסוד היסודות", ובנוגע ל"חכמות" – "ועמוד החכמות"?

ב) תיבת "מצוי" – תוכנה רק שישנה (איזו) מציאות, אבל אינה מודיעה כל
 פרט, מה (ומי) היא מציאות זו. ואינו מוכיח: הרי החיוב הוא לידע שיש אלקות,
 כמפורש במנין המצות שלפני התחלת הפרק¹⁰ (שג"ז מהרמב"ם¹¹), וא"כ הול"ל
 שיש שם אלקות, ויש בכלל מאתם – מנה (שהוא מצוי): ונפרט שלשון מצוי
 – שייך גם בנוגע להנבצאים (כלשון הרמב"ם בסמור, בה"ג: "שאיך כל הנמצאים
 מלכוד מצויים כו"ו)¹²?

ג) לאחר אמרו שמצוי זה "ממציא כל נמצא" מאי מוסיף וקמ"ל בהדגשתו
 שהוא "ראשון". יתרה מזו: "ראשון" מורה, שהדבר הנקרא כו הוא נמנה ושייך
 לדברים הבאים אחריו. וקשה: הרי הרמב"ם עצמו כותב (בה"ג) שגם כאשר כל
 הנמצאים מלכוד לא היו מצויים "הוא לכוד יהי מצוי ולא יכטל הוא לכיטולם
 כו"ו [ולא זו בלבד, אלא שכל הנמצאים איך להם דמיון להנבצא ית, כמו שמאריך
 הרמב"ם בה"ג וחי ומחזק דבריו כראי מהכתוב¹³ "ואל מי הדמיוני ואשרו"ו], וא"כ
 איך שייך לומר עליו יתי שהוא "מצוי ראשון"?

ג. לאחר שכתב "לידע שיש שם מצוי וכי"ו, ממשיך הרמב"ם (בה"ג) וז"ל: "ואם
 יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי, איך דבר אחר יכול להמצאותו". וצ"ל בה"ג:

א) מה מחדש בה? לאחר כתבו בה"ג ש"כל הנמצאים כו לא נמצאו אלא

(9) ובה סדר קשיית הרי"א אכרנבאל (ראש אמנה פ"ה ד"ה הספק ה"ד) "ומה לנו לדעת אם היסוד הזה
 הוא עמוד החכמות הנבדלות אשר לא מנבי" המה".

ותנה בראש אמנה פ"כ כתב: בתחלת החלק ה"ב מספר המורה ביאר הרב ה העיקר מפאת המופת,
 ובהו הפיק באור מהפסקים. ולכן כפי התורה הוא יסוד היסודות. וכפי החקירה המופתית הוא
 עמוד החכמות. אבל (א) ביאור "זה העיקר מפאת המופת" אינו שייך (לספ"ה – ספ"ה של הלכות ו)
 לחלכות יסודי התורה. (ב) פשטות ה"ל ד"יסוד היסודות ועמוד החכמות" הוא ש"היסודות" ו"החכמות"
 נשענים עליו, ואילו לפירושי הראש אמנה הוא להיפך, ש"זה העיקר" נשען על "היסודות" ו"החכמות"
 (וראה לקימז סי"ד וא"ל).
 (10) וכלשונו גם כמנין המצות שבראש ספר היד. וכסוה"ג מצ"ע א: צונו בהאמנת האלקות. וראה פ"א
 ה"ד.

(11) היינו לא רק חלוקת המצות על סדר ההלכות (שבריש ספר היד), אלא גם הכותרות שלפני
 כל הלכה (ראה רמב"ם הוצאת שוליונגער נ. י. תש"ז) סוף כרך האחרון תמונה ז' – צילום כתי"ת
 הרמב"ם.
 (12) ישע"י מ"ו, כה.

יד החזקה – ולכן גם צ"ל סדר לימוד באופן זה: בראש ובראשונה – הלכות
 (הראשונות) המדברות במציאות ה"י שהוא "יסוד (לכל) היסודות"; לאחר
 – שאר "הלכות יסודי התורה" (ובהם גופא – תחילת הלמוד צ"ל ב"עניני
 ארבעה פרקים" הראשונים ש"קוראין אותו פרדס"י); ואח"כ – ההלכות
 שלאחריהם].

ואעפ"כ, כשמפרט הרמב"ם ומבאר את "הלכות יסודי התורה" (שלאחר
 הלכות הראשונות – הלכה א-ו) אינו מדגיש (כפנים הספ"ה, כ"א בה"כותרת")
 שהם "יסודי התורה" בכדי להדגיש ענין חובת הקדימה בלימוד?¹⁴

ועוד (וג"ז עיקר) – תא חזי מה עמא דבר – שלא כזה הוא סדר הלימוד הנהוג.
 וראה ה"ל ת"ת לאדה"ז. וט"ו.

ב. גם צ"ל כ"כ כמה פרטים בלשון הרמב"ם, המדוייק בתכלית, כנודע. ומהם:

(4) ויתירה מזה: דרכו של הרמב"ם לטחום במקום אחד את דבריו כי סומך על מ"ש בכך במקום אחר
 מקודם לו, אבל לא על מה שבא לפניו (ד מלאכי כללי הרמב"ם ו'). וכמילא: כאם ילמוד את ההלכות
 שברמב"ם בסדר שונה – ה"ר (מקומות אלו שהרמב"ם סמך על מ"ש לפניו) לא ידע פירוש הסתמו
 (5) ראה גם ראש אמנה (לה"ה) אכרנבאל (ספ"ז (וראה גם שם פ"כ ה"ה החת"ל): "שהיסוד הזה...
 אינו במדרגה שוה לשאר היסודות, אבל הוא יסוד ישרי לכלולם... והוא אמרו יסוד היסודות".
 (6) ה"ל יסודות פ"ד ה"ג.

ומ"ש שם ש"איך ראו לטיל בפ"דס אלא מי שנתמלא כריסו לחם ויבשר, ולחם ויבשר הוא לידע האסור
 והמותר וכיצא בהם משאר המצות" – כוונתו ב"ליטיל בפ"דס" היא? למה שכתב לפניו "לידע ולהשיג
 כל הדברים על בוריה"ו? אבל איך מקום לומר שמי שלא נתמלא כריסו לחם ויבשר לא ילמוד כלל ארבעה
 פרקים הראשונים – כי לפניו נמצא, ש"חמש מצות האלה" (שכתבם הרמב"ם רק בפרקים אלו) ידעום רק
 אלו שנתמלא כריסם כו"ו וראה מ"ו ח"א ספ"ל. וראה שם פ"ה. מאמר תחיית המתים שלו.
 ז) לכך מענין הנבואה, שכתב (רפ"ז): מיסודי הדת כו.

(8) ויתירה מזה: גם הענינים של כל ספר המדע "צריך אדם לידע אותם תחלת הכל", לפי "שהם עיקר
 דת משנה רבינו ע"ה" (הקדמת הרמב"ם – בחלוקת החיבור ליי"ד ספרים), ואעפ"כ – לא כתב בההלכות
 דספר המדע (אפי" לא בה"כותרת") שהם עיקר הדת.

(*) ועפ"ז ימתק מ"ש "ליטיל בפרדס" – ולא "ליכנס בפרדס", כהלשון (מתניג"ד, ב) שכתב לפניו
 "ארבעה נכנסו לפרדס" – כי בהו מדוע, שדומה חטול בפרדס, היינו: הנתכבה וההתחלכות בענינים
 אלו [בדומת אדם המטייל בפרדס (כפסחוט), שהוא מתעכב בו וזמן רב ומסתכל בדברים הנמצאים בו
 ומתענג עליהם] או ראו אלא למי שנתמלא כריסו כו, משא"כ ימזד הענינים שובר הנמצאים
 (באופן של "כניסה" לבד – וכמ"ש הרמב"ם (שם פ"ב ה"ג, פ"ד ה"ה) ד"דברים אלו... כמו שפה מן
 ה"יס" "הדברים האלו... כמר מדל"י) צ"ד להיות לפני ימזד "האסור והמותר כו"ו – כפי סדר החלכות
 שסידר הרמב"ם.